

Žmogus yra laisva esybė

Etikos mokytoja metodininkė Irena Grabienė, 2021 m. gruodžio 8 d.

Pamokos problema 3 min.

1. Žmogus yra laisva esybė – etika remiasi šia prielaida.
2. Tik todėl, kad esame laisvi, galime rinktis savo poelgius, mus galima vertinti gėrio ir blogio požiūriu.
3. Kas yra laisvė?
4. Kada žmogus yra laisvas?
5. Ar asmens laisvė turi ribas?

Šiai problemai spręsti, skirsime 2 pamokas.

Šiuolaikinis žmogus dažnai susiduria su laisvės sąvoka.

Apie laisvę kalba ir politikai, ir psichologai, ir filosofai ir kiekvienas turi savitą laisvės sampratą.

Pasvarstykime, kas yra laisvė?

Individuali užduotis

5+5 min.

Parašykite.

1. Kas yra laisvė?

2. Kada žmogus yra laisvas?

Diskusija.

Šiek tiek teorijos

3 min.

Laisvė – tai galimybė veikti be apribojimų ir suvaržymų. Tačiau yra ir kita samprata: laisvė – tai galimybė realizuoti savo tikrąjį „aš“.

Įstatymai varžo asmens laisvę, jeigu jie tiesiogiai arba bendra forma nurodo, ką jis turi daryti. Toks įstatymas panaikina laisvę rinktis. Įstatymai nevaržo asmens laisvės, jeigu jie nustato tik veiksmų ir pasirinkimų ribas. Vieno individo veiksmai gali pažeisti kito laisvę, todėl įstatymai ribojantys tuos veiksmus saugo visų laisvę. Tokių įstatymų egzistavimas yra būtina laisvės sąlyga: jie garantuoja, o ne naikina laisvę.

Išdalinti poroms „Laisvės rūšys“ 20 min.

(83-84 p. ”Žmogus tarp žmonių”)

1. Psichologinė laisvės samprata
2. Socialinė laisvės samprata
3. Ekonominė laisvės samprata
4. Politinė laisvės samprata
5. Egzistencinė laisvės samprata

Poros perskaito ir pristato klasei savo tekstą. Diskusija

Perskaityti 4 min.

“Kuris žmogus
buvo laisvas
žmogus”

(psl. 82 “Žmogus
tarp žmonių”)

Refleksija

5 min.

- Kas yra laisvė?
- Ar jūs esate laisvi?

Kodėl TAIP? Kodėl NE?

- Kokiais savo poelgiais realizuojate savo laisvę arba pasiduodate aplinkos įtakai?

Laisvė – pasirinkta atsakomybė

Prisiminsime pamokos problemą 3 min.

1. Žmogus yra laisva esybė – etika remiasi šia prielaida.
2. Tik todėl, kad esame laisvi, galime rinktis savo poelgius, mus galima vertinti gėrio ir blogio požiūriu.
3. Kas yra laisvė?
4. Kada žmogus yra laisvas?
5. Ar asmens laisvė turi ribas?

Minčių lietus 3 min.

Kaip suprantate asmens laisvę ir jos ribas?

Laisvė – tai
galimybė veikti be
apribojimų ir
suvaržymų.

Tačiau yra ir
kita samprata:
laisvė – tai
galimybė realizuoti
savo tikrąjį „aš“.

Darbas grupėse 5+5 min.

- Ant lipnių lapelių surašykite:

Kas varžo žmogų?

**Kas žmogų
laisvina?**

Pagrįskite savo nuomonę.

- Aptarimas ir apibendrinimas.

Diskusija

10 min.

- Kodēl laisvė visada turi būti siejama su atsakomybe?
- Jei dabar ištartum „Mes laisvi” – ką turėtum galvoje?
- Ar esame laisvi, kai niekas mums nenurodinėja, kaip elgtis?
- Kada esame laisvi: kai kuriame taisykles, ar kai jas laužome?

Diskusija

- Ar vaikai būna laisvi, kai tėvai juos palieka vienus namuose?
- Ar esame laisvi, kai mums netrukdo daryti tai, ko norime?
- Ar esame laisvi, kai niekas mums netrukdo save žaloti?
- Kitų žmonių laisvė ir aš. Ar mano laisvė nepažeidžia kitų laisvės?

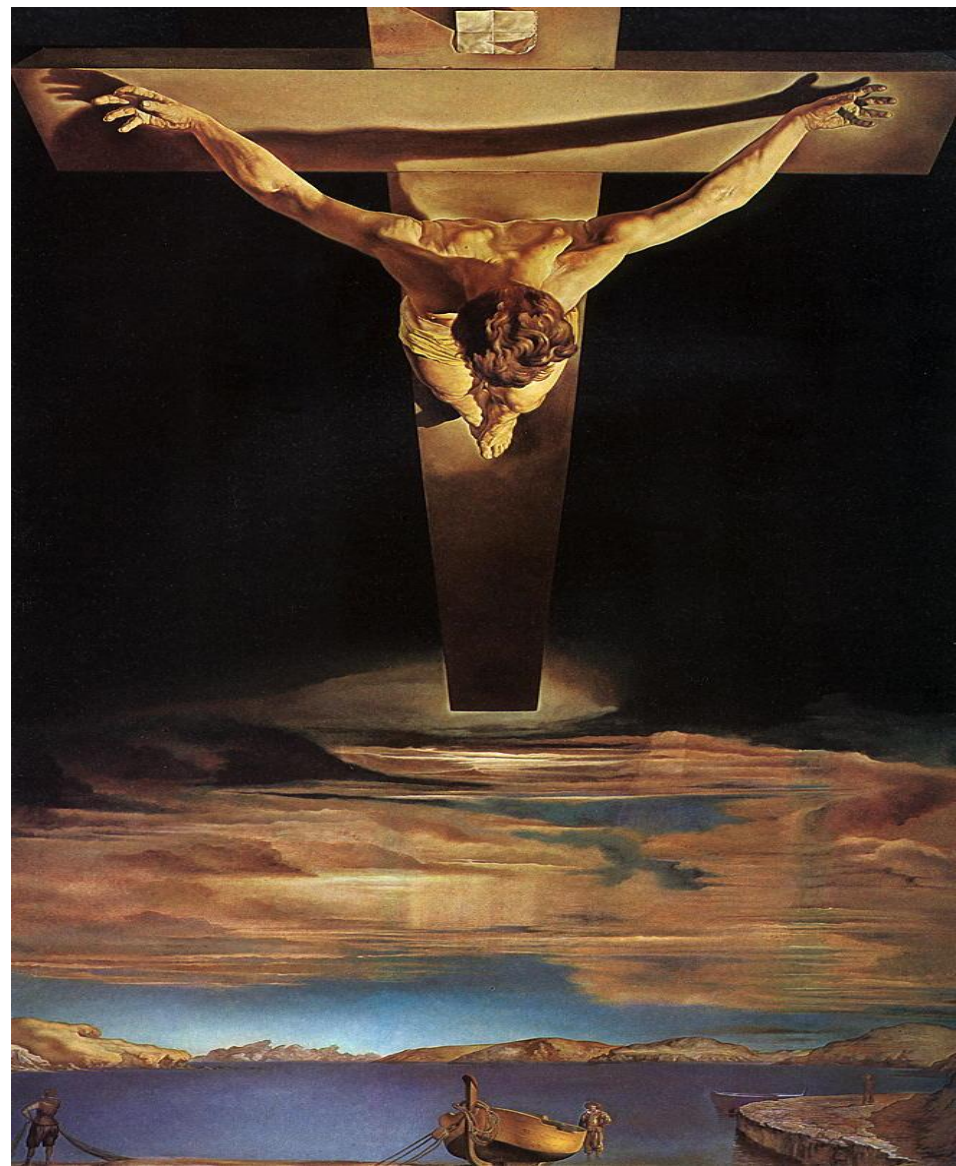
Vienos ar kitos galimybės pasirinkimas yra tikras pasirinkimas tik tada, kai jis yra apsvarstytas, įvertinti jo padariniai. Jeigu žmogus renkasi negalvodamas, jis ne tiek realizuoja savo laisvę, kiek elgiasi spontaniškai ir impulsyviai. Žmogus yra laisvas tik tuo atveju, jeigu perpranta pasaulio tvarką, supranta savo vietą jame ir suvokia, ką privalo daryti.

Laisvas žmogus negali būti kito žmogaus vergas. Tačiau jis negali būti ir savo paties troškimų bei aistrų vergas. Tokios vergijos jis išvengs tuomet, jeigu sugebės kontroliuoti savo prigimtį, realizuoti savo „tikrąjį aš“.

Tokia laisvės samprata vadinama pozityvia. Laisvė pozityvia prasme – tai sugebėjimas protingai save valdyti ir kontroliuoti, tai savo tikrosios, racionaliosios prigimties išskleidimas.

Diskusija 5 min.

Koks ryšys tarp
laisvės ir
atsakomybės,
remiantis S. Dali
„Nukryžiavimas”

Savarankiškas darbas:

Parašyti 15 sakinių rašinėlį

“Esu laisvas ir atsakingas?”

